

Plastyka klasa VII.

20.04.2020r.

Analiza dzieł sztuki – technika wykonania i faktura.

1. Przeczytaj informacje.

W ciągu wieków elementy języka plastyki służyły twórcom do wyrażania treści religijnych, mitologicznych, historycznych, alegorycznych, symbolicznych. Od końca XIX w. artyści zaczęli coraz częściej korzystać ze środków plastycznych w celu ukazania subiektywnego obrazu świata, osobistych emocji i przeżyć.

Odbiór sztuki zależy od wielu czynników, przede wszystkim od wrażliwości i wiedzy odbiorcy. Przy pierwszym kontakcie z dziełem ważne jest rozpoznanie, do jakiej dyscypliny sztuk plastycznych ono należy, w jakiej technice i z jakich tworzyw zostało wykonane. Trzeba również ustalić, czy mamy do czynienia z dziełem realistycznym czy abstrakcyjnym. W pracach realistycznych forma służy do stworzenia iluzji rzeczywistości, a także do ukazania określonego tematu, historii czy sceny. W dziełach abstrakcyjnych należy traktować formę inaczej – staje się ona samodzielną całością, celem samym w sobie. Jest wynikiem badań artysty nad środkami wyrazu plastycznego bądź podejmowanych przez niego prób wyrażenia własnych uczuć i przemyśleń.

Kolejny czynnik wpływający na odbiór dzieł to podział dziedzin sztuki na dwuwymiarowe, płaskie – operujące jedynie iluzją przestrzeni (rysunek, malarstwo, grafika, fotografia) – oraz trójwymiarowe, przestrzenne (rzeźba, architektura, sztuka użytkowa).

Innym rozróżnieniem istotnym w analizie dzieł jest ogólny podział na sztukę dawną i współczesną. Prace powstałe do końca XIX w. mają wiele cech wspólnych, wynikających z obowiązujących od czasów antyku i renesansu reguł dotyczących m.in. tematyki, kompozycji, perspektywy czy sposobów ukazywania rzeczywistości i piękna. Działania nowatorskich artystów z początku XX w. sprawiły, że wcześniejsze zasady straciły znaczenie. Obecnie widz spotyka się z dziełami zaskakującymi, zagadkowymi, oburzającymi i budzącymi sprzeciw, brzydkimi, zbudowanymi z nietypowych obiektów. Ich twórcy wykorzystują elementy abecadła plastycznego wybiórczo albo w nowy, nieznanym dotąd sposób. Większego znaczenia w odbiorze nabierają emocje i skojarzenia, jakie wzbudza dana praca, a także znajomość zjawisk współczesnej sztuki i kultury problemów dzisiejszego świata.

W przypadku wszystkich dzieł sztuki i innych wytworów człowieka możemy określić technikę wykonania i materiał, fakturę, kształty, proporcje i skalę, barwy i kompozycję. Natomiast takie środki wyrazu, jak perspektywa, światłocień, plama barwna i linia, są charakterystyczne głównie dla tych dziedzin sztuki, w których wytwory są dwuwymiarowe, płaskie.

Technika wykonania i materiał.

Każdy obiekt- dzieło sztuki czy inny wytwór człowieka – został wykonany przy użyciu specyficznych narzędzi i charakterystycznych dla danej dziedziny materiałów, które wpływają na jego konstrukcję, kolorystykę i fakturę. Artyści wykorzystują różnicowane właściwości tworzyw i metody ich obróbki, aby uzyskać zamierzony efekt, np. ukazać gładkość skóry wyrzeźbionej postaci.

Puchar nautilus.

Zwróć uwagę!

- różne faktury
- skomplikowane, ozdobne kształty
- jasne barwy
- wieloelementowa, uporządkowana kompozycja

César Baldaccini, *Kompresja*.

Zwróć uwagę!

- lśniąca, wzorzysta powierzchnia
- kształt prostopadłościanu
- naturalna barwa materiału
- wieloelementowa kompozycja o przypadkowym układzie elementów

Przydatne określenia.

-**tworzywo**: naturalne, tradycyjne (np. kamień, drewno), nowoczesne (np. beton, szkło, stal) i sztuczne (różne rodzaje mas plastikowych), mieszane.

-**technika wykonania**: ołówki, węgiel, tusz, kredka, akwarela, tempera, gwasz, olej, akryl, pastel, kolaż, fotokolaż, rzeźbienie, skuwanie, rycie, polerowanie, odlew, gniecenie, modelowanie, spawanie, niszczenie, klejenie, mieszanie technik.

Faktura.

Materialne dzieło sztuki, podobnie jak każdy inny przedmiot, ma powierzchnię o pewnych cechach. W realistycznych rysunkach, obrazach i grafikach faktura ukazanych obiektów jest jedynie sugerowana za pomocą iluzji. W rzeźbach, budowlach czy dziełach sztuki użytkowej występuje namacalna płaszczyzna, której właściwości wynikają ze sposobu obróbki tworzywa. W przypadku dzieł rzeźbiarskich faktura różnie opracowanego drewna, kamienia czy metalu to podstawowy środek wyrazu. Obrazy także wyróżniają się określoną fakturą, zależną od rodzaju płótna oraz od zastosowanych technik i narzędzi.

Jean Auguste Dominique Ingres *Portret księżniczki de Broglie*.

Zwróć uwagę!

- realistyczne kształty
- odcienie barw czystych, stonowana kolorystyka
- kompozycja centralna, statyczna
- oświetlenie z góry
- wyraźne plamy barwne zróżnicowane walorowo.

Constantin Brancusi *Danaiida*

Zwróć uwagę!

- polerowany metal
- kształty organiczne, uproszczone
- naturalna barwa tworzywa
- spokojna, pionowa kompozycja oparta na łukach

Przydatne określenia

- **faktura** : szorstka, wypłukła, chropowata, porowata, ziarnista, grudkowata, strukturalna, gładka, płaska, błyszcząca, połyskliwa, matowa, ażurowa, śliska, miła w dotyku, miękka, odbijająca światło, lustrzana, jednorodna, zróżnicowana.